

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ФІЛОСОФІЯ»
(найменування навчальної дисципліни)**

**підготовки здобувачів
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
(вказати рівень вищої освіти) спеціальності
232 Соціальне забезпечення
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
«Соціальне забезпечення»**

мова навчання українська

Розробники:

Алієва О.Г., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

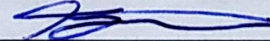
Рецензенти:

Свіденська Г.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Дьяковська Г.О., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус навчальної програми розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри докт.філос.наук, проф. Федь В.А.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою

Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“30” серпня 2021 р., протокол №1

**Опис навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ»**

Кількість кредитів	5 кредитів ECTS / 150 годин
Рік підготовки, семестр	2 рік підготовки, 3 семестр
Компонент освітньої програми	Обов'язковий компонент
Викладач	Алієва Ольга Георгіївна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Контактна інформація	alievaol@ukr.net 80506219276
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю з понеділка по п'ятницю з 08.30 до 16.00 Онлайн консультації: за попередньою домовленістю в робочі дні з 8.30 до 16.00
Анотація навчальної дисципліни	Об'єкт вивчення навчальної дисципліни – світ у цілому та ставлення людини до цього світу Предмет вивчення навчальної дисципліни – онтологічні, гносеологічні, антропологічні, логічні та релігійні виміри буття.
Опис навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є забезпечення глибокого засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високої світоглядної, методологічної та логічної культури здобувачів, спрямування їх на самостійні роздуми над найважливішими філософськими проблемами. Програмні компетентності: ЗК1.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства. ЗК2.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

	<p>ФК1.Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.</p> <p>Ключові слова: філософія, логіка, релігієзнавство, онтологія, аксіологія, гносеологія, антропологія людина, суспільство, гуманізм, раціоналізм, істина, закон, категорія, парадигма, теорія, метод, методологія тощо.</p> <p>Очікувані результати навчання:</p> <p>ПР2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення</p> <p>Матеріали та ресурси: http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=598</p> <p>1)Платформи та сервіси дистанційного навчання: Moodle, Google meet, Skype тощо.</p> <p>2) Платформи електронного навчання: Prometheus, Coursera та ін.</p> <p>3) Програми презентацій: Microsoft PowerPoint та ін.</p> <p>4) Інформаційні Інтернет-ресурси: сайт Українського філософського фонду http://www.philosophy.ua; електронна бібліотека "psylib" (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) http://www.psylib.kiev.ua; Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html</p> <p>Комп'ютер (ноутбук), програмне забезпечення, підключення до мережі Інтернет</p>
<p>Теми</p>	<p>Розділ I. Історія філософії.</p> <p>Тема1. Сутність філософії та її роль у суспільстві.</p> <p>1.1. <u>Предмет</u> і специфіка філософії.</p> <p>1.2. <u>Поняття</u> і типи <u>світогляду</u>.</p> <p>1.3. <u>Функції</u> та <u>методи</u> філософського <u>знання</u>.</p> <p>Тема 2. Парадигми давньої і середньовічної філософії.</p> <p>2.1.Освітні парадигми давньої філософії.</p> <p>2.2. Антична філософія.</p> <p>2.3.Філософія середньовіччя.</p> <p>Тема 3. Західноєвропейська філософія епохи Відродження.</p> <p>3.1. Філософія Відродження.</p> <p>3.2. Провідні напрями ренесансної філософії.</p> <p>4. Філософія Нового часу.</p> <p>4.1.Проблема методу у філософії Нового часу.</p> <p>4.2. Німецька класична філософія</p> <p>Тема 5. Некласична філософія.</p> <p>5.1. «Філософія підозри» - радикальна зміна парадигмальних</p>

	<p>засад.</p> <p>5.2. Філософські основи теорії З.Фрейда. Неофрейдизм.</p> <p>5.3. Марксистська філософія. Постмарксизм.</p> <p>5.4. Філософія життя.</p> <p>Тема 6. Гуманістичний пафос вітчизняної філософії.</p> <p>6.1. Філософія українського гуманізму. Виникнення вітчизняної філософії.</p> <p>6.2. Філософія Г. С. Сковороди. "Філософія серця" П. Юркевича.</p> <p>6.3. Особливості розвитку філософії ХІХ - ХХ століть.</p> <p>Розділ ІІ. Теорія філософії.</p> <p>Тема 7. Філософське вчення про буття (онтологія).</p> <p>7.1. Суть діалектики та догматизму. Основні закони та категорії діалектики.</p> <p>7.2. Категорія матерії, її світоглядне і методологічне значення.</p> <p>7.3. Основні форми буття</p> <p>Тема 8. Філософія пізнання (гносеологія).</p> <p>8.1. <u>Пізнання</u> як предмет філософського <u>аналізу</u>.</p> <p>8.2. Проблема істини у філософії.</p> <p>8.3. Специфіка, рівні і форми <u>пізнання</u>.</p> <p>Тема 9. Свідомість.</p> <p>9.1. Психофізична проблема та її рішення.</p> <p>9.2. Значення філософії свідомості. Свобода волі.</p> <p>9.3. Основні рівні і форми свідомості.</p> <p>Тема 10. Філософська антропологія.</p> <p>10.1 Людина як предмет філософії. Проблема антропосоціогенезу.</p> <p>10.2. Співвідношення природного і соціального в людині.</p> <p>Тема 11. Діалектика як методологія наукового пізнання.</p> <p>11.1. Закони діалектики.</p> <p>11.2. Основні принципи діалектики та умови їх застосування.</p> <p>11.3. Категорії діалектики.</p> <p>Тема 12. Суспільство у вимірах філософського аналізу.</p> <p>12.1. Підходи до визначення суспільства.</p> <p>12.2. Суспільство як система.</p> <p>12.3. Людина й суспільство: основні аспекти співвідношення.</p> <p>Тема 13. Філософія історії.</p> <p>13.1. Моделі історичного процесу.</p> <p>13.2. Людина та історія.</p> <p>13.3. Роль особи в історії.</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p>Словесні методи: інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);</p> <p>Практичні методи: практичні заняття, навчальні дискусії, кейс-метод, робота в групах, мозкова атака, робота в парах;</p>

	<p>Наочні методи: методи спостереження, ілюстрації, демонстрації;</p> <p>Робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату;</p> <p>Відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, та ін.;</p> <p>Самостійна робота: розв'язання завдань, індивідуальна робота.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Здобувачі опрацьовують теоретичний матеріали лекцій та презентацій; готуються до практичних занять.</p> <p>Види роботи здобувачів: робота над доповіддю, есе, науковим повідомленням, робота в парах, у групах, тематичні дебати, „мозкові штурми” тощо.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Методи і форми контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> -метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване, усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.); -метод письмового контролю (контрольне завдання, тест у письмовій формі, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді тощо); -метод тестового контролю; -комбінований контроль. <p>Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «Філософія» здійснюється за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та за накопичувальною бально-рейтинговою системою (100-бальною), що передбачає оцінювання здобувачів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності.</p> <p>Шкала оцінювання: відмінно – 90 – 100 б.; добре – 89 – 75 б.; задовільно – 60 – 74 б.; незадовільно – 26 – 59 б.; неприйнятно – 0 – 25 б.</p> <p><i>Поточний контроль</i> знань здобувачів проводиться за такими формами:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) під час лекційних занять; б) <i>під час самостійних занять:</i> <ul style="list-style-type: none"> – опитування або тестування знань студентів з теоретичного матеріалу; – оцінка виконання завдань під час заняття; в) <i>за результатами виконання завдань самостійного опрацювання (індивідуальних завдань):</i>

-оцінка виконання домашніх завдань під час заняття;
-оцінка підготовки глосарію, презентацій;
-обговорення проблемних матеріалів під час практичних занять;

-обговорення матеріалів доповідей із поставленого проблемного питання, проведення дискусій, підведення резюме з цього питання під час практичного заняття.

Підсумковий контроль знань здійснюється під час екзамену.

Результати навчання із вивчення навчальної дисципліни визначаються у балах, які виставляються згідно з критеріями оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здобувачів у процесі *лекції* виставляється за такими критеріями:

-присутність студента на лекції, складання її конспекту та активна участь у процесі лекції – 0,5 бал.; 2,3,13 лекції – 1 бал.

Оцінювання результатів навчання здобувачів у процесі *практичного заняття* виставляється за такими критеріями:

-під час опитувань – за повну і ґрунтовну відповідь на задане запитання з теми заняття – 1,2,7,11,13 теми по 3 б; інші – по 2,5 б.

-під час тестування – за правильні відповіді на всі запитання тесту з теми заняття – 10 балів;

Оцінювання результатів навчання здобувачів першого рівня у процесі *написання поточних, проміжних контрольних робіт(11балів)* виставляється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Оцінювання результатів навчання студентів під час *контрольного заходу* виставляється за правильні відповіді на всі питання.

Оцінювання *есе(13балів) та презентацій(12балів)* за визначеними темами виставляється відповідно до критеріїв:

-за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту має бути ще не менше трьох джерел інформації);

-за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на літературні джерела;

-за наявність змістовних висновків;

-за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

Унаслідок виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи іншої форми контролю знань кількість балів, яка виставляється, може бути знижена:

-за неповну відповідь;

- за кожну неправильну відповідь;
- за невчасне виконання завдання;
- за недостовірність поданої інформації;
- за недостатнє розкриття теми;
- за відсутність посилань на літературні джерела.

Допуск до підсумкового контролю становить 60 балів та визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати студентові для отримання позитивної оцінки «задовільно». При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Фактична кількість балів, отримана студентом за результатами поточного контролю та підсумками контрольного заходу,

переводиться в оцінку за такими критеріями:

- оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, наявного в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, уміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань;
- оцінка «добре» (89-75 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності;
- оцінка «задовільно» (60-74 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, недостатньо аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час виконання практичних завдань;
- оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену (26-59 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань;
- оцінка «не прийнято» з обов'язковим повторним вивченням модуля (навчальної дисципліни) (0-25 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися під час виконання практичних завдань, незнання основних фундаментальних положень.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке

нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із керівництвом.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом

за темами (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	0,5	0,3	3	1	4	3
T2	1	0,3	3	1	4	3
T3	1	0,3	2,5	1	4	3
T4	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.5	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.6	0,5	0,3	2,5	1	5	4
T.7	0,5	0,3	3	1	5	4
T.8	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.9	0,5	0,3	2,5	1	5	3
T.10	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.11	0,5	0,3	3	1	5	3
T.12	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.13	1	0,4	3	2	5	4
Разом	8	4	35	14	57	42

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом

за темами (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	2	0,5	3	1	4	3
T2	2	0,5	3	2	5	3
T3	1,5	0,5	3	2	4	2
T4	2	0,5	2	2	5	3
T.5			2	2	4	2
T.6	2	0,5	2	2	4	3
T.7			2	2	4	3
T.8			2	1	4	2
T.9	1,5	0,5	2	2	4	2
T.10			2	2	4	2
T.11	2	0,5	2	2	4	2
T.12			2	2	4	2
T.13	2	0,5	3	2	5	3

	Разом	15	4	30	24	55	32
	<p>Ліквідація академічних заборгованостей відбувається згідно з графіком, який до закінчення екзаменаційної сесії укладається навчально-методичним відділом ДДПУ разом з диспетчерською службою факультету. Роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за відповідний вид діяльності).</p> <p>Перескладання підсумкового контролю відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (лікарняний).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час тестування та екзамену заборонено (у т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p>						
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Навчальну дисципліну «Філософія» розроблено відповідно до потреб та особливостей кожного здобувача, ураховано персоналізовані траєкторії навчання; у процесі вивчення даного курсу здобувач стає обізнаним у глибинних зрушеннях, які відбулися у сучасній філософії, розуміє філософію як спосіб критичного аналізу, осмислення найбільш вагомих сучасних проблем і процесів; вивчення даного курсу передбачає розвиток здатності здобувачів розуміти сучасні теорії свідомості, свободи тощо, знати суспільне благо і справедливість і знаходити шляхи їх реалізації, дотримуватися етичних норм академічної доброчесності в науково-педагогічній діяльності тощо, сприяє формуванню соціальних навичок (soft skills).</p> <p>Бонус вивчення – провести позапланову лекцію «Філософія живопису» («Осінній вернісаж»)- виставка живопису у міському музеї).</p>						

Канд.філос.наук, доцент кафедри

Алієва О.Г.